

Aktivitets- oversigt for medlemsåret 2019–2020

LANDSFORENINGEN LIV&DØD

Indholds- fortegnelse

Liv&Død Prisen 2019	1
'Jeg plejede at tro på for evigt' i flere sæsoner	2
Fernisering for udstillingen 'Menneske af jord og himmel'	3
Mange besøg i Funebariet	4
Kulturnatten 2019	5
Udstillinger på turné	6
Oplæg i Funebariet	7
Vi fik ny hjemmeside	8
Udgivelser blev opdateret	9
Sådan er vi synlige	10
Vores foredrag	11
Sorgbar: Nyt initiativ til sørgende og deres netværk	12
Års- og repræsentantskabsmøde udskudt	13

Julie Schelhart, Pernille Strøm Øster og Michael Hviid Jacobsen, formand for Landsforeningen Liv&Død

LIV&DØD PRISEN 2019

I september 2019 blev årets Liv&Død Pris overrakt til podcastværterne Pernille Strøm Øster og Julie Schelhart.

Med prisen fulgte 10.000 kr.

Pernille og Julie modtog Liv&Død Prisen for deres idé til podcasten 'Jeg plejede at tro på for evigt' og deres unikke evne til at skabe nærværende samtaler om død og sorg.

Formand for Landsforeningen Liv&Død, Michael Hviid Jacobsen, bød gæsterne velkommen og sagde i talen om prismodtagerne bl.a.:

"For mange mennesker er død og sorg tabubelagte og ubehagelige emner. Her formår I som podcastværter at nedbryde det tabu omkring død og sorg, som er så udbredt i vores samfund.

Når vi står over for nogen, der har mistet, eller vi selv mister, er vi ofte tøvende, usikre og mangler ord. For hvordan taler man med et menneske, som har mistet? Hvordan sørger man? Og mindes? Og hvordan lever man videre?

I podcasten møder vi en bred vifte af mennesker, der har lidt tab af børn, søskende, forældre og ægtefæller – og man kommer med jer bag mikrofonen helt tæt på mange forskellige tab og måder at miste og sørge på – på tværs af aldre og køn.

I er gennem jeres samtaler i podcasten med til at udvikle et sprog til at tale om døden og det at sørge – et sprog som mange mangler. I giver med jeres tilgang håb og trøst til efterladte – og inspirerer de mange med berøringsangst til at nærme sig dem, som har mistet, og tage hul på samtaler om sorg."

Om podcasten

Podcasten baserer sig på fortællinger om at miste og savne, om sorg og minde-ritualer. Det er en række af rørende, svære men også smukke historier fortalt af mennesker, der har mistet en tæt på.

Podcasten blev første gang udgivet i marts 2019 og lå allerede dagen efter sin premiere nr. 1 på iTunes over de mest populære podcasts.

Podcasten er udarbejdet i samarbejde med Landsforeningen Liv&Død.

'JEG PLEJEDE AT TRO PÅ FOR EVIGT' I FLERE SÆSONER

"En dyb, nærværende og stærk podcast – det er dejligt, at et så tabubelagt, følsomt og vigtigt emne bliver italesat."

"Gribende fortællinger som man ikke kan slippe... tak til alle jer som deler jeres sorg."

"Hvis du har mistet en, du elsker, kan denne podcast virkelig anbefales."

Sådan har lytterne blandt andet skrevet om vores podcast 'Jeg plejede at tro på for evigt'.

Fra dag 1 har der været en enorm interesse for podcasten, og der var derfor heller ingen tvivl om, at den skulle fortsætte efter sæson 1.

I 2019 lancerede vi derfor sæson 2, denne gang i samarbejde med Radio 4, hvor podcasten blev et fast radioprogram hver lørdag sæsonen ud.

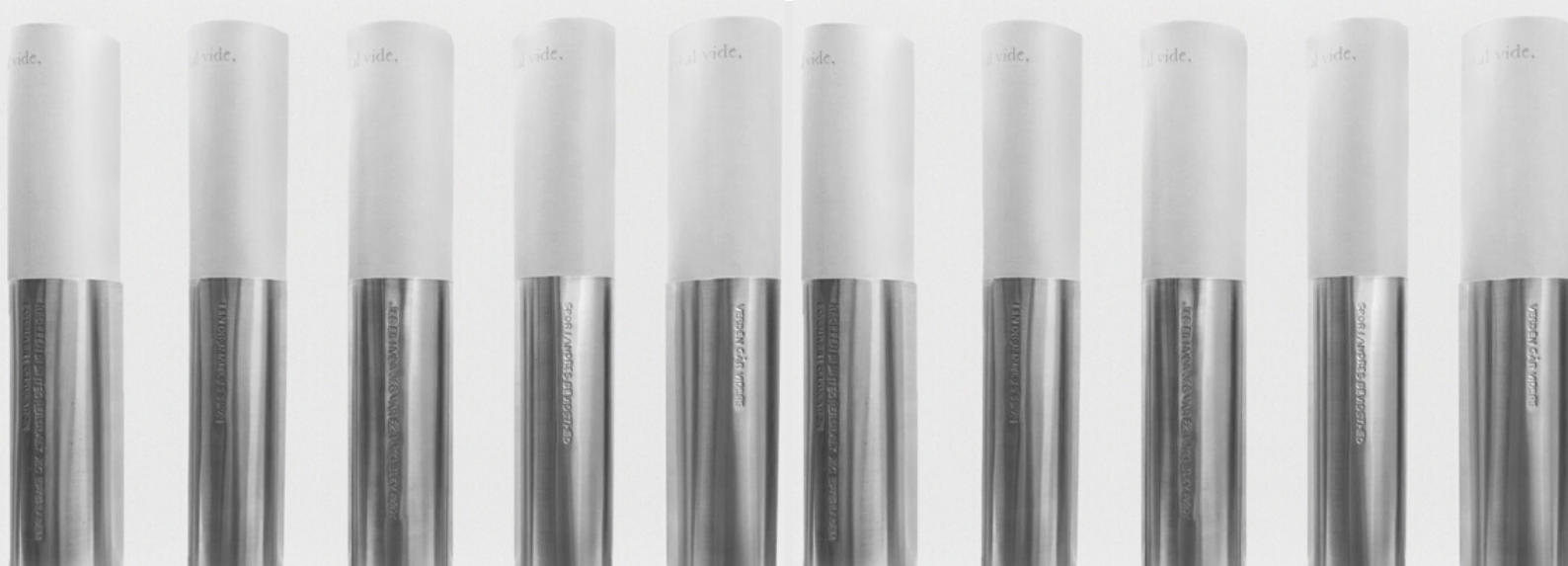
Samtalen om det sværeste i livet kunne dermed nå ud til endnu flere mennesker.

Podcasten var fortsat at finde på vores egen hjemmeside og forskellige podcast-platforme.

I maj 2020 lancerede vi sæson 3 af podcasten.

Der er desuden planlagt to liveoptagelser af podcasten i forbindelse med festivalen Golden Days i København i september 2020.

Følg med på vores hjemmeside, Facebook og Instagram for mere information om podcasten.

FERNISERING FOR UDSTILLINGEN 'MENNESKE AF JORD OG HIMMEL'

I oktober 2019 blev der afholdt fernisering for den nye særudstilling 'Menneske af jord og himmel' i Funebariet, vores udstillingssted om død og begravelse.

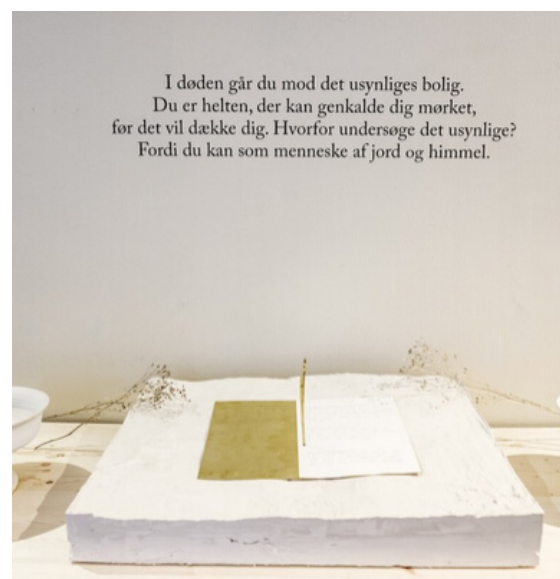
Udstillingen satte fokus på det moderne menneskes forhold til døden.

Her kunne den besøgende blive inspireret af det antikke dødspas til at møde døden med ro.

I udstillingen blev den besøgende præsenteret for en nyfortolkning af det antikke dødspas og for en række forskellige elementer,

der skulle skabe refleksion over, hvordan vi også i en moderne, sekulær tid kan møde døden med ro og mestre den kundskab hver dag at vandre mod døden.

Udstillingen blev skabt af designer Pia Bindra i samarbejde med Landsforeningen Liv&Død.

I døden går du mod det usynliges bolig.
Du er helten, der kan genkalde dig mørket,
før det vil dække dig. Hvorfor undersøge det usynlige?
Fordi du kan som menneske af jord og himmel.

MANGE BESØG I FUNEBARIET

I 2019 blev vi færdige med vores nye faste udstilling.

Det er en udstilling, som ikke blot skal være flot at se på og interessant at bevæge sig rundt i, men som også skal skabe et godt afsæt for en reflekteret og nutidig samtale om tab og sorg, død og begravelse.

Vi har haft mange besøgende gennem lokalerne, siden den nye, faste udstilling stod færdig.

Der er kommet besøgende ind fra gaden, men der har også været mange grupper af studerende fra især de social- og sundhedsfaglige uddannelser, som har booket en rundvisning.

Derudover har vi haft mange rundvisninger med grupper af konfirmander og skoleklasser.

I 2019 var der i alt 2.385 besøgende i Funebariet.

Husk, at du altid er velkommen til at kigge forbi for at se Funebariet.

Vi har åbent alle hverdage i tidsrummet kl. 9-15. Pris pr. person er 30 kr.

Kenneth Thordal gav intimkoncerter i Funebariet til Kulturnatten.

KULTURNATTEN 2019

Nok engang slog vi dørene op til Kulturnatten, og på trods af en regnfuld aften lagde mange vejen forbi.

Denne aften satte vi fokus på, hvad man kan tage stilling til omkring døden – og livet.

Organdonation

Vi havde besøg af Donaid, som er medicinstuderende, der arbejder for, at flere tager stilling til organdonation.

De studerende fremviste griseorganer og fik en snak om organdonation med aftenens gæster.

Man kunne også møde to frivillige fra Dansk Center for Organdonation. De frivillige var henholdsvis en pårørende til en organdonor og en, der selv havde modtaget et organ fra en organdonor.

De to frivillige oplyste om forskellige aspekter af organdonation.

Rundt om døden i Funebariet

Denne aften åbnede vores særudstilling 'Menneske af jord & himmel' i Funebariet, vores udstillingssted om død og begravelse.

Pia Bindra, som havde skabt udstillingen i samarbejde med Landsforeningen Liv&Død, var også til stede.

I den faste udstilling i Funebariet kunne aftenens gæster blive klogere på forskellige aspekter af tab og sorg, død og begravelse.

De kunne bl.a. se en kiste og en urne, og flere skrev, hvad de synes er vigtigt i livet, og hvad de gerne vil nå, inden de dør, på et blad til vores Livets Træ.

Koncert med Kenneth Thordal

I Funebariet spillede musiker Kenneth Thordal til to intimkoncerter sang fra sit album 'Den tid. Den sorg'.

I sommeren 2017 mistede han sin datter Fiona, og albummet handler om hende og hans sorg – og om at der findes glæde og håb i livet, også når man har mistet en elsket.

Inden jeg dør, vil jeg...

På en tavle, som var opsat uden for huset hos Landsforeningen Liv&Død, var det muligt at skrive, hvad man gerne vil nå, inden man dør.

Tak for en hyggelig aften og for at trodse regnen – vi glæder os til dette års Kulturnat og håber på bedre vejr!

UDSTILLINGER PÅ TURNÉ

I efteråret 2019 og vinteren 2020 blev vores udstilling 'De døde i vores liv' vist på biblioteker i byer rundt om i landet. Det skete i samarbejde med DR.

Udstillingen kunne ses i følgende byer:

- I Aarhus på Dokk1
- Odense Hovedbibliotek
- Vejle Bibliotek
- Sønderborg Bibliotek i Multikulturhuset

Tema-aftener om sorg

I forbindelse med udstillingens turné rundt om i landet blev der afholdt en tema-aften på hvert bibliotek, hvor sorg var i fokus.

Her kunne gæsterne opleve:

- Kirsten Søndergaard, direktør i Landsforeningen Liv&Død, der fortalte om udstillingen.
- Forfatter Anne Lise Marstrand-Jørgensen, der har skrevet bogen 'Sorgens grundstof'.

- Journalist Anders Legarth Schmidt, der har skrevet bogen 'Jeg løber' efter tabet af sin datter.
- Pernille Øster og Julie Schelhart, værter på podcasten 'Jeg plejede at tro på for evigt'.
- Musiker Kenneth Thordal, der står bag albummet 'Den tid. Den sorg' om sin afdøde datter.

Om udstillingen 'De døde i vores liv'

Landsforeningen Liv&Død opfordrede i 2018 efterladte til at dele deres måder at mindes en kær afdød på.

Vi modtog adskillige smukke og rørende fortællinger, som blev vist i udstillingen 'De døde i vores liv' i Funebariet, vores udstillingssted om død og begravelse.

Fotograf Klaus Bos tankevækkende billeder af døderitualer fra rundt om i verden blev i 2019 vist flere forskellige steder.

Hans billeder er tidligere blevet vist i Funebariet i udstillingen 'Dead and Alive', men kunne nu opleves bl.a. i Hadsten Kulturhus og Kulturhus Måløv.

Vi vil fortsat samarbejde med Klaus Bo om hans spændende projekt og få hans billeder af døderitualer vist andre relevante steder i Danmark.

Klaus Bos billeder blev desuden vist i henholdsvis Madrid og Stockholm.

OPLÆG I FUNEBARIET

I det forgangne år har vi holdt forskellige oplæg både i egne lokaler og eksternt.

Vi holdt blandt andet:

Et oplæg for en gruppe fra Ældresagen i Funebariet - hvor vi fortalte om vores arbejde, og hvad man kan tage stilling til omkring den sidste tid og døden.

Et oplæg om digitalt liv og digital arv - til et arrangement hos seniorklubben Hemingway Club.

Et oplæg i Funebariet i forbindelse med en byvandring - en byvandring i dødens fodspor holdt i samarbejde med Københavnersalonen.

Husk, du altid kan booke et oplæg eller en rundvisning hos os.

Find mere information på vores hjemmeside.

Vores lounge der bruges til oplæg og foredrag

VI FIK NY HJEMMESIDE

I september 2019 lancerede vi en ny hjemmeside med nyt layout og ny opbygning – en hjemmeside der skal give den besøgende en brugervenlig oplevelse med let adgang til den relevante information.

Nogle af de mennesker, som besøger vores hjemmeside, kan have døden tæt inde på livet og befinde sig i en svær situation. Det er specielt vigtigt, at netop den gruppe af mennesker hurtigt kan finde det, de søger.

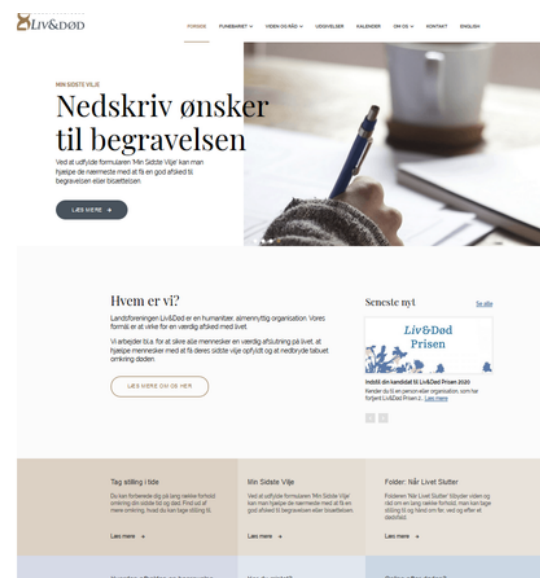
Men også for alle andre målgrupper har vi søgt at gøre vejen ind til relevant viden og information overskuelig.

De mange informationer om tab og sorg, død og begravelse har vi samlet under siden 'Viden & Råd'.

Her kan den besøgende vælge sig ind på forskellige kategorier, fx 'Sorg', 'Tag stilling i tide' og 'Praktiske forhold'.

Der er også en kalender på hjemmesiden med information om vores seneste arrangementer, ligesom der er en side om Funebariet, aktuelle udstillinger og vores rundvisninger. Og meget andet.

Vil du vide mere om vores hjemmeside, så kan du besøge den på www.livogdød.dk.

UDGIVELSER BLEV OPDATERET

Min Sidste Vilje

I 2019 blev formularen 'Min Sidste Vilje' revideret.

Med 'Min Sidste Vilje' kan du nedskrive dine ønsker til din egen begravelse eller bisættelse.

Ved at udfylde 'Min Sidste Vilje' hjælper du dine pårørende ved på forhånd at træffe nogle af de mange svære valg, der er nødvendige, når der skal planlægges en begravelse eller bisættelse.

'Min Sidste Vilje' kan downloades fra vores hjemmeside. Som medlem kan du også få tilsendt formularen gratis.

Når Livet Slutter

I 2020 blev guiden 'Når Livet Slutter' opdateret med ny information og layout.

Landsforeningen Liv&Død har gennem flere år haft et online hæfte med titlen 'Når Livet Slutter' med viden og råd om en lang række forhold, man kan tage stilling til og hånd om før, ved og efter et dødsfald.

Vejledningen giver ikke svaret på alt, men forsøger at komme rundt om de mest nødvendige oplysninger, som man kan have brug for i forbindelse med et dødsfald.

'Når Livet Slutter' kan downloades fra vores hjemmeside.

Dit digitale liv - din digitale arv

I 2020 blev folderen 'Dit digitale liv - din digitale arv' opdateret med ny grafik.

Folderen giver en introduktion til emnet digitalt liv og digital arv med anvisninger til, hvor man kan finde yderligere information.

'Dit digitale liv - din digitale arv' kan downloades fra vores hjemmeside.

Gyrith
Cecilia

Belgisk godde
Bruxelles er
meget mere
end EU og
moules frites

MINDER OM
MENNESKER
Syv danskere
fortæller, hvordan
de mindes kære,
de har mistet

SÅDAN ER VI SYNLIGE

Omtale i medierne

I løbet af 2019 og 2020 er Landsforeningen Liv&Død blevet omtalt i flere forskellige medier - og her er udvalgt nogle eksempler.

I juli 2019 kom magasinet

'Lime' på gaden, denne gang med uddrag af syv af de 45 personlige beretninger om sorg og minder, som var del af vores udstilling 'De døde i vores liv'.

I august 2019 bidrog vi med artiklen 'Tag hånd om den digitale arv' i tidsskriftet 'Omsorg'.

I artiklen blev der sat fokus på danskernes forhold og kendskab til digitalt liv og digital arv, hvorfor det er vigtigt at tage stilling, og hvordan man kan tage stilling.

'Omsorg' er et nordisk tidsskrift for alle, som arbejder med eller har nære relationer til alvorligt syge, de svageste gamle eller døende.

I september 2019 var der i

Kristeligt Dagblad et interview med Julie og Pernille, værter på podcasten 'Jeg plejede at tro på for evigt', i forbindelse med, at de modtog Liv&Død Prisen 2019.

I november 2019 bragte den

københavnske avis CityAvisen en omtale af vores særudstilling 'Menneske af jord og himmel'.

I december 2019 bidrog vi i

Sjællandske Mediers dagblade med forskellige former for relevant information i deres tillæg 'Døden', der satte fokus på tabuet omkring døden og orienterede om, hvad der sker, når livet slutter, og hvad man skal forholde sig til i forbindelse med et dødsfald.

Der var også et interview med direktør i Landsforeningen Liv&Død, Kirsten Søndergaard, om vores forhold til død og sorg.

I februar 2020 omtalte

fagbladet 'Musikeren' vores nye initiativ SorgBar – som er arrangementer bestående af først oplæg fra personer berørt af sorg og dernæst musik.

Vores sociale platforme

De sociale medier har også i det forgangne år været vigtige platforme til at synliggøre vores arbejde og budskaber og komme ud til forskellige målgrupper.

Vi deler løbende opslag om emnerne tab og sorg, død og begravelse på Facebook og Instagram – om nye initiativer på området, personlige historier, begivenheder og egne tiltag.

Instagram er vores nyeste platform, og her har vi rundet 1.000 følgere.

VORES FOREDRAG

I starten af 2020 inviterede vi til tre foredrag med hver sin vinkel på menneskets forhold til døden. Det skete i forbindelse med vores særudstilling 'Menneske af jord og himmel'.

De tre foredrag knyttede sig til særudstillingens temaer om det antikke og moderne menneskes forhold til døden.

Den fysiske død

Det første foredrag fandt sted den 28. januar og handlede om den fysiske død. Fotograf Klaus Bo tog med udgangspunkt i sine billeder af døderitualer publikum med på en rejse rundt i forskellige kulturer og religioners forståelser og ritualer omkring døden.

Foredraget belyste, hvordan menneskers forhold til døden afspejler sig i de fysiske rammer, fx den døde krop, kister og gravsteder.

Døden og kunsten

Den 25. februar handlede foredraget om døden og kunsten. Maria Kjær Thomsen, kunstkritiker og skribent, fortalte med udgangspunkt i Memento Mori-begrebet om, hvordan døden bruges i kunst.

Foredraget introducerede til den historiske genre Memento Mori, men fokuserede også på og viste eksempler fra den aktuelle kunst.

Den mytiske død

Det sidste foredrag i rækken skulle handle om det åndelige og mytiske omkring døden.

Arkæolog og forsker Jane Hjarl Petersen ville den 24. marts fortælle om antikke, græske forestillinger om døden, med særlig fokus på Orfeus og de orfiske ritualer, som fx afspejles i gravmateriale.

Foredraget skulle tydeliggøre det antikke menneskes forhold til døden og de fortolkningsmuligheder, vi har i dag for at forstå, hvordan bekymringer omkring døden kunne håndteres i den græsk-romerske verden.

Dette foredrag var vi dog desværre nødt til at aflyse pga. corona-epidemien.

Vi vil også i fremtiden afvikle nye, spændende foredrag – så hold øje med vores kalender på hjemmesiden for mere information.

SORGBAR: NYT INITIATIV TIL SØRGENDE OG DERES NETVÆRK

Med vores nye initiativ SorgBar kan mennesker berørt af sorg og deres pårørende finde støtte og inspiration til at vende tilbage til livet. Ved events sættes der fokus på samvær, samtale og musik som drivkræfter på vej mod en mere åben sorgkultur.

Hver SorgBar består af et event, som er opdelt i to dele.

I første del holder personer berørt af sorg oplæg med afsæt i deres oplevelser og fortællinger om tab og sorg.

Oplæggene kommer fra personer med hver deres historie for at understrege, at sorg er mange ting, og at alle sørger og reagerer forskelligt.

Når oplægsholderne har delt deres oplevelser, kan deltagerne stille spørgsmål eller komme med egne historier i åbent forum eller via anonyme sedler.

I pausen mellem første og anden del kan man købe øl og vand i baren eller trække udendørs.

I anden del af SorgBar sker der et stemningsskift: De fysiske rammer bliver ændret, og der bringes liv ind i lokalet i form af lys og planter. I anden del vil en musiker, der selv har oplevet sorg, optræde.

SorgBar var planlagt til at skulle afholdes i foråret 2020, men er pga. af corona-epidemien rykket til efteråret 2020.

Der er indtil videre planlagt tre events, som er på følgende datoer:

- **20. august** – med bandet Fastpoholmen
- **17. september** – med musiker Marc Facchini
- **15. oktober** – med musiker Kira Skov.

Det er gratis at deltage, men tilmelding er påkrævet.

Billetter kan købes via vores hjemmeside, hvor du også finder yderligere information.

Ideen til SorgBar kommer fra Adam Scavenius, 25, i forbindelse med tabet af hans mor – og er realiseret af Landsforeningen Liv&Død.

ÅRS- OG REPRÆSENTANTSKABS- MØDE UDSKUDT

Hvert år bliver der i april afholdt års- og repræsentantskabs-møde.

Men på grund af corona-epidemien har vi været nødsaget til at udskyde mødet til efteråret 2020.

Følg med på vores hjemmeside for mere information om det kommende års- og repræsentantskabsmøde.

Landsforeningen Liv&Døds bestyrelse er:

- Formand Michael Hviid Jacobsen
Professor i sociologi, ph.d., Aalborg Universitet
- Næstformand Stig Lynghøj Nielsen
Advokat, Hørsholm
- Bestyrelsesmedlem Ove Gaardboe
Overlæge og konsulent, sundhedsvæsenet
- Bestyrelsesmedlem Christian Juul Busch
Hospitalspræst, Rigshospitalet, København
- Bestyrelsesmedlem Ane Bonderup
Sygeplejerske, tidligere afsnitsleder, Enhed For
Lindrende Behandling, Aarhus Universitets-
hospital

Et begivenhedsrigt og interessant år, hvor vi fik sat fokus på at nedbryde tabuet om døden på mange forskellige måder.

Dette er kun et uddrag – men vi håber, at det giver et godt indblik i vores arbejde det seneste medlemsår.

TAK FOR I ÅR
– OG FOR DIN STØTTE

KONTAKT OS PÅ:

Landsforeningen Liv&Død
Nikolaj Plads 27
1067 København K
tlf. 33 36 49 70
E-mail: info@livogdoed.dk
www.livogdød.dk

LANDSFORENINGEN LIV&DØD

LIV&DØD

LIV&DØD

LIV&DØD

Læs mere om
vores arbejde
på
livogdød.dk

